

Svenska försäkrings

förmedlares förening

Medlem i Bureau International des Producteurs
d'Assurances & de Réassurances (BIPAR)

Stockholm 13 november 2013

Pensionsmyndigheten
VER 2013-320

Ang. Remiss om förslag till ändring av Pensionsmyndighetens föreskrifter om identifiering vid fondval och fondbyten på Pensionsmyndighetens webbplats.

Svenska försäkringsförmedlares förening (Sfm) har beretts möjlighet att lämna synpunkter på Pensionsmyndighetens förslag till ändring av föreskrifter om identifiering av fondval och fondbyten.

Bakgrund

Sfm har drygt 460 medlemsbolag, varav 356 arbetar med livförsäkringsförmedling. Flera av dessa bolag bistår sina kunder på något sätt med premiepensionssparande, vilket för många av förmedlarna inkluderar fondval och fondbyten. Sfm:s medlemmar berörs således av de föreslagna ändringarna.

Inom premiepensionssystemet förväntas alla som omfattas av systemet göra fondval och den som inte gör ett individuellt val hamnar i ett icke-valsalternativ. Inom systemet finns drygt 800 olika valbara fonder. Utformningen har skapat en marknad för rådgivning kring premiepensionsvalet och en minoritet av de som omfattas av systemet har valt att betala för att få rådgivning eller att låta någon annan göra valen.

Under de senaste åren har Pensionsmyndigheten vidtagit och/eller föreslagit olika åtgärder för att förhindra att rådgivningsverksamhet bedrivs på ett sätt som kan antas vara negativt för individer. En konkret åtgärd som har vidtagits är att Pensionsmyndigheten har satt stopp för massfondbyten. Därutöver finns två olika utredningar som färdigställts och remitterats under 2013. Det är dels Ds 2013:25 om skriftlig bekräftelse av vissa telefonavtal dels Ds 2013:35 om vägval för premiepensionen. Utöver dessa redan färdiga utredningar pågår en utredning om konsumentskydd vid finansiell rådgivning till konsumenter samt att utredningen om att införa förändringar i direktivet om värdepappersmarknader även omfattar frågan om rådgivning och ersättningsmodeller för rådgivning. I samtliga dessa utredningar hanteras frågor som berör eller tangerar rådgivning om fondval och fondbyten inom premiepensionssystemet.

Pensionsmyndighetens grunduppdrag är att administrera pensionen och informera om hela pensionen. Utöver det har myndigheten nyligen fått ett utökat uppdrag att erbjuda individanpassad och vägledande information. Detta uppdrag siktar enligt Pensionsmyndigheten till ett konsumentperspektiv på pensionsfrågor. Sammanfattningsvis pågår flera olika förslag som, enkelt uttryckt, syftar till att förenkla och att få personer att ta ett eget ansvar för sina fondval inom premiepensionssystemet.

Utöver ovanstående föreslår nu Pensionsmyndigheten att det inte längre ska vara möjligt att byta fonder med hjälp av en pin-kod, utan att det ska krävas e-legitimation för fondval och fondbyten.

Kommentarer till underlaget för förslaget

Av det underlag som skickats ut på remiss framgår att Pensionsmyndigheten inte anser att den nuvarande lösningen är tillräckligt säker. Av de bakomliggande regleringarna som Pensionsmyndigheten hänvisar till, Socialförsäkringsbalken (2010:110) och den upphävda lagen (2004:115) om självbetjäningstjänster via internet inom socialförsäkringens administration, framgår enkelt uttryckt att huvudregeln ska vara elektronisk signatur, men att det är den aktuella myndigheten som kan avgöra och precisera vilken form av identifiering som ska tillämpas. Pensionsmyndigheten gör i underlaget bedömningen att säkerhetsnivån behöver stärkas och att detta för individen innebär en minskad risk för att fondval och fondbyten görs av obehöriga. Det uppges att endast något över hälften av svenskarna har e-legitimation.

Grunden för Pensionsmyndighetens förslag är bristande säkerhet. De konsekvenser myndigheten ser kommer att inträffa om förslaget att införa krav på e-legitimation, mobil eller mobilt bank-id genomförs är att vissa grupper av individer kan få svårt att genomföra fondval eller fondbyten. Dessa kommer även fortsatt kunna använda blanketter. Samtidigt uppges att de som anlitar ombud för förvaltning av premiepensionen kommer att påverkas av regleringen och att det kommer att bli krångligare att få och ge hjälp till fondbyten. Pensionsmyndigheten anger att uppskattningsvis 500 000 - 600 000 individer anlitar företag för att få hjälp med sin förvaltning.

En obehörig person är någon som inte har rätt att utföra en handling för någon annans räkning. I remissen saknas konkret underlag och beskrivning av det problem med bristande säkerhet som leder till att obehöriga genomför fondbyten och fondval, vilket samtidigt synes vara grunden för förslaget. Det framgår inte heller varför pin-koder är mindre säkert än blanketter. Det är således svårt att kommentera om den föreslagna lösningen, som enligt remissen kan leda till att grupper av individer får svårt att genomföra fondval och fondbyten, är väl avvägd mot de säkerhetsproblem som finns. Samtidigt har Pensionsmyndigheten de senaste åren på olika sätt gett uttryck för att de anser att den bransch som växt fram kring rådgivning och förvaltning av premiepensionerna inte utför tjänster som är nödvändiga. De som påverkas av förslaget om e-legitimation är framförallt de som erbjuder diskretionära förvaltningstjänster och som förvaltar premiepensionskonto på uppdrag av kunder och kan beställa fondval och fondbyten för deras räkning.

För Sfm:s del är det därför svårt att bedöma om den föreslagna åtgärden är lämplig utifrån de problem som myndigheten hänvisar till. Legalt sett synes förslaget inte utgå från någon ändring av säkerhetsföreskrifterna som Pensionsmyndigheten har att följa för fondval och fondbyten. Om Pensionsmyndigheten tidigare ansett att individuella koder ger en tillräckligt hög säkerhet men nu inte längre anser det torde det bero på att det har inträffat allvarliga incidenter där obehöriga utfört fondbyten och fondval. Sfm delar fullt ut Pensionsmyndighetens uppfattning att om säkerheten brister bör det åtgärdas och det är djupt allvarligt om systemet brister och obehöriga missbrukar möjligheterna att välja fonder inom systemet. Men i remissen saknas information om hur stort problemet är med val och byten som genomförts av obehöriga. I remissen saknas också utredning som visar att riskerna för obehörigt genomförda val och byten minskar med blanketter jämfört med personliga koder. Det blir lite krångligare och tar lite längre tid, men säkerheten torde inte öka med blanketter jämfört med personliga koder.

Det synes istället som att de föreslagna ändringarna är ett steg mot att minska utrymmet för rådgivnings- och förvaltningstjänster inom premiepensionssystemet.

Förmedlares erfarenheter kring premiepensionsval

För att kunna ge ett väl avvägt svar har Sfm låtit genomföra en enkät hos sina medlemmar. Det är väldigt många förmedlare som kommer att påverkas av myndighetens förslag. Sfm har drygt 1 200 försäkringsförmedlare som medlemmar som teoretiskt sett skulle kunna bistå sina kunder med fondval och fondbyten. Men det är endast något enstaka medlemsbolag som har denna typ av verksamhet som sin huvudsakliga inriktning. För den absoluta majoriteten av medlemmar har denna typ av verksamhet en liten påverkan på verksamheten som helhet, men det är någon enstaka förmedlare som riskerar att behöva upphöra med sin verksamhet om Pensionsmyndighetens förslag genomförs.

Det är många medlemmar som uppger till Sfm att kunderna själva efterfrågar råd och stöd kring fondval och fondbyten och många förmedlare vill bistå kunden med att ge en helhetsbild av den framtida pensionen. Det kan samtidigt betonas att möjligheten att få information om kundens innehav elektroniskt efter användande av informationsfullmakt är viktig. Kundnyttan ökar när det går att visa individens hela pensionssparande och inte bara delar av detta.

Av de kunder som har e-legitimation har erfarenhetsmässigt dessa sällan med sig e-legitimation till mötet med en rådgivare. De råd som ges måste kunden därför själv genomföra hemma, vilket erfarenhetsmässigt leder till att kunden inte genomför förändringen. Istället behåller kunden tidigare gjort val, vilket kan vara såväl dyrt som riskfyllt eller på annat sätt fel för kunden. Vidare finns en utbredd kunskap om att kunder ofta ligger kvar i tidigare gjorda val, något som talar emot att kunden skulle gå hem och genomföra val och byten av fonder på egen hand efter ett rådgivningsmöte. Många förmedlare gör sitt yttersta för att hjälpa kunder att ta sig ur dåliga och dyra fondval.

Sammantaget synes effekten av Pensionsmyndighetens förslag bli att kunderna kommer att stanna kvar i de lösningar de har idag, vilket kan vara olämpliga fondlösningar och dyra rådgivningstjänster som man inte tar sig tid eller engagerar sig i att ta sig ur. Det

synes därtill ligga i farans riktning att Pensionsmyndigheten får många fondbytesblanketter att hantera, vilket skulle kunna leda till en framtida kostnad för den som skickar in en fondbytesblankett. Även en sådan åtgärd skulle låsa in kunder i dåliga fondval och minska rörligheten mellan fonder.

Sfm:s bedömning av förslaget

Sfm arbetar aktivt för en sund och klok rådgivning till kunder som vill ha rådgivning. Sfm har som ambition att verka för att kunder ska förstå sina val och konsekvenserna av dessa och att vi kan nå en ökad medvetenhet bl.a. kring premiepensionsvalet.

Efter en samlad bedömning motsätter sig Sfm Pensionsmyndighetens förslag. Om det inte föreligger en allvarlig säkerhetsbrist, vilket inte synes vara fallet enligt remissen, är det Sfm:s bedömning att förslaget är till nackdel för konsumenterna. Det riskerar att låsa in individer, inte minst dessa 500 – 600 000 kunder som idag har förvaltningstjänster, i befintliga lösningar. Av erfarenhet bedömer förmedlarna att kravet på e-legitimation kommer minska rörligheten och antalet fondbyten. Det är inte i linje med utformningen av premiepensionssystemet och inte heller i spararnas intresse. När det gäller de problem som myndigheten flera gånger lyft fram med dålig rådgivning delar Sfm myndighetens oro och anser att dålig rådgivning inom finans- och försäkringssektorn är en fråga som behöver hanteras. Men Sfm ser med tillförsikt på de utredningar som pågår i denna fråga och anser därför att det är betydligt bättre att avvakta utfallet av dessa innan åtgärder som riskerar att låsa in individer i dåliga val genomförs.

Det är vällovt att öka säkerheten kring fondval och fondbyten, men det framgår inte tydligt av remissen om det är många individer som råkat ut för obehörigen genomförda fondbyten eller fondval. Därför kvarstår frågan om hur stort problemet är och om det kommer att lösas genom införande av e-legitimation och om detta är en väl avvägd lösning, särskilt med beaktande av att det endast är något över hälften av svenskarna som har e-legitimation. I avvaktan på en redogörelse av hur allvarliga bristerna i säkerheten verkligen är bedömer Sfm att Pensionsmyndighetens förslag om krav på e-legitimation inte är rätt väg. Så länge systemet innehåller många olika fonder torde det vara betydligt bättre för kunderna att på ett fungerande, beprövat och enkelt sätt kunna byta mellan fonder, om man är missnöjd eller annars vill förändra sitt innehav. Att försvåra möjligheten att byta fonder riskerar istället att motarbeta de möjligheter som finns inom premiepensionssystemet och förslaget riskerar också att låsa in individer i dåliga val. Sfm eftersträvar möjligheten till flexibilitet och egna val för individerna i enlighet med syftet med premiepensionssystemet såsom det togs fram när det infördes. Sammantaget riskerar förslaget att motverka syftet med premiepensionssystemets funktionalitet med egna fondval och fondbyten.

Stockholm dag som ovan

Charlotta Carlberg
vd